

CONCERT DIN MUZICA DE BACH

de H.P. Bengescu

Alături de L.Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu este întemeietoarea unui roman modern, utilizând analiza psihologică. Ea este creatoarea în literatura română a romanului citadin, analist la sufletului feminin. Romanul Concert de muzică de Bach aparține seriei de romane-cronică de familie, cronică a familiei Hallipa. Ciclul de romane cuprinde: Fecioare despletite (1926); Concert de muzică de Bach (1927); Drum ascuns (1932) și Rădăcinile (1938). În acest ciclu de romane se înfățișează evoluția mai multor familii din clanul Hallipa, care au reușit să se îmbogățească, iar urmașii acestora manifestă o lipsă de interes pentru acumulare, descoperind luxul și deliciale lumii mondene. Concert de muzică de Bach prezintă imaginea burgheziei tinere românești, dezvăluind deficiențele ei, precum snobismul și parvenitismul. Nu sunt acțiuni propriu-zise, ci mai mult comentarii și analize. În roman este prezentată soarta a trei grupuri principale: familia Elenei Drăgănescu-Hallipa, casa prințului Mazențiu și cea a profesorului Rim. Tema principală în jurul căreia gravitează existența personajelor este pregătirea unui concert de muzică, concertul oferit de doamna Elena Drăgănescu familiei, rudelor și prietenilor. Acest concert este un eveniment muzical dar care de fapt este pretextul unei reuniuni mondene a familiei. În timpul acestor pregătiri se vor hotărâ destinele personajelor: începutul iubirii dintre Elena Drăgănescu și muzicianul Victor Marcian, sunt urmărite eforturile de parvenire a „făinăresei” Ada Razu, căsătorită cu prințul Maxențiu. Dar defapt Ada Razu este atras de farmecul lui Lică Trubaduru, dar și de ascensiunea politică și materială a acestuia. Profesorul Rim este căsătorit cu Lina, care avusese în tinerețe legături cu Lică Trubaduru. Copilul născut din această legătură, Sia, o fată urâtă, greoaie, stângace, este prezentat ca fala lui Lică Trubaduru și o mamă necunoscută. În tot cursul romanului se insistă asupra eforturilor personajelor ca familia să pară, din exterior, nealterată, cu toate că fiecare dintre ei știe originile obscure ale unor snobi (Ada Razu, Maxențiu), păcatele morale (Lina, Lică Trubaduru), relațiile dubioase dintre personaje, filiații, personaje grotești și patologice (gemenii Mika-Le, Rim). Personajele se prezintă cu o imagine dublă: exterioară (masca) pentru aparențe și lumea interioară stratificată.

Scriitoarea descrie atât suferințele fizice (tuberculoza lui Maxențiu) cât și suferințele morale ale personajelor. Concertul este precedat de înmormântarea Siei, la care personajele se întâlnesc în fața morții, fiecare cu gândurile și preocupările lui. Personajele sunt supuse unei adânci analize ale conștiinței. Tehnica portretistică este modernă - un personaj prezentat cu multiple și variate imagini. Același personaj are multiple ipostaze în funcție de situația în care se află și de oamenii cu care vine în legătură.